

Frågor och Svar

Följande frågeställningar har kommit upp i samband med anslutning av fiber i Grästorp. Om din fråga inte finns med så kan du ställa den på mail: kundtjanst@grastorpenergi.se eller ringa 0514-105 25.

Fråga	Svar
Vad kostar det?	Efter att ha sammanställt det verkliga utfallet i pilotprojektet så kommer den anslutningsavgiften att vara 16 900:- inklusive moms (13 520:-/exkl. moms). Denna anslutningsavgift kommer att gälla tills vidare men kan komma att ändras, t.ex. om vi tvingas ta oss fram asfalsvägen, låg anslutningsgrad, eller av oss icke påverkbara kostnader.
Jag har fått ett erbjudande men tänkte inte att ansluta mig nu utan återkommer senare. Går det?	Svaret på den frågan är; - Självklart går det att ansluta sig senare men det blir betydligt dyrare. Det man ska veta och framförallt ta i beräkningen är att kostnaden för den anslutningen blir betydligt högre än om man ansluter sig i samband med alla andra. Det blir nämligen en rad extrakostnader i form av inställelse- och etableringsavgifter, omställningskostnader, merarbeten etcetera då det inte går att samköra och skapa de samordningsvinsterna som vi försöker skapa vid "massanslutning". Det är genom dessa samordningsvinster som vi lyckas skapa som gör att vi kan hålla ned anslutningsavgifterna. I dagsläget innebär en efteranslutning en ökning av anslutningsavgiften med ca 5 000:- inkl. moms.
Vad ingår i anslutningen?	Grävning och förläggning av slang, fiberkabel och söktråd till fasad närmast där vi går förbi med vårt schakt. Det ingår även; • Anslutningsbox för fasad • Mediabox • Flexikabel 10 m
Vad bör jag tänka på när jag ska montera utrustningen i mitt hus?	Det finns några saker som man ska fundera på: • Var vill jag ha den inkommande mediaboxen? Den går alldeles utmärkt att placera i en garderob, klädkammare eller ett förråd och köra all annan kommunikation trådlöst i huset. Det ska dock finnas ett vägguttag eftersom dessa boxar behöver ström. • Jag kan dra flexikabeln 10 m från den plats där jag vill ha mediaboxen. Om jag behöver längre sladd så meddelar jag Grästorp Energi detta. • Man bör tänka till hur man vill ha sin framtida kommunikation i huset så att man kan nyttja utrustningen maximalt. Egentligen blir det enklare än förr då man alltid var tvingad att anpassa möblering efter var t.ex. TV-uttaget satt.

	Det finns lokala företag i Grästorp som kan hjälpa till att ge råd för hur man ska planera sin installation. Dessa företag kan även hjälpa till att dra ledningarna inne i huset. På vår hemsida hittar du kontaktuppgifter till de företag som vi vet är seriösa och kunniga i sitt utförande.
Jag vill vara med när ni gräver för att veta hur ni kommer att gå i min trädgård.	Det blir praktiskt omöjligt att avtala tid med varje enskild fastighetsägare. Vi planerar att göra på följande sätt: Cirka 2 dagar före grävningen kommer vi att markera med käppar hur vi avser att gräva in till ditt hus. Det finns då möjlighet att kontakta grävaren på plats för att eventuellt diskutera sträckningen. Man får då också chans att staka ut egna inomgårdsledningar som man kanske har såsom vatten och elledningar. Vi har även stakkäppar till det som man kan använda.
Jag vill ha anslutningsboxen på andra sidan huset. Hur gör jag då?	Du talar med grävaren som lägger ned slangen till ditt hus. Han kommer då att låta en extra "kringla" med slang (max 25 m) ligga kvar ovan mark utan att kapa denna. Denna slang ska då räcka till den plats där du kommer att montera din box. Du får själv gräva ned slangen runt ditt hus. Det extra materialet tillför ingen extra kostnad för dig.
När och hur får jag anslutningsboxen och flexislangen till mig?	Grästorp Energi kommer att dela ut dessa till dig i anknytning till att slangen förläggs till ditt hus. Du kan då själv göra klart monteringen både invändigt och utvändigt om du vill. - Slangen ska stickas in i boxen för att skydda fiberkabeln hela vägen. - Flexikabeln ska sticka ut i anslutningsboxen och det ska vara cirka 60-70 cm kabel så att vi kan svetsa ihop den med fiberkabeln. Om du har en "kringla" inomhus i reserv för att kunna flytta mediaboxen i framtiden så gör inte det någonting.
När och hur får jag mediaboxen till mig?	Telia kommer att skicka denna direkt hem till dig. Detta är huvudspåret. Om det är enstaka boxar och abonnemang som sätts igång så kan det bli så att de skickar dem till Grästorp Energi som i sin tur delar ut dem.
Är slangen som ni gräver ned mjuk och ömtålig?	Svaret är både "ja" och "nej" på den frågan. Det är en stabil slang som klarar att ligga nedgrävd i backen i många, många år med det slitage och åverkan som normalt sker under dessa förhållanden. Däremot så vet vi att vanligt "mekaniskt slitage" såsom trimtråd, slag, påkörningar och annat som händer runt ett hus kan ta styggt på slangen. Vi rekommenderar därför att man monterar ett kabelskydd en bit ned i backen (ca. 10 cm) och låter det gå upp en bit på sockeln för att skydda slang med innehållande fiber.

Hur känslig/säker är fibern vid åskväder? Det vet man ju att vid åskväder så går ju all elektronik åt skogen.	En fiberuppkoppling är mycket tåligare än vad en telefonförbindelse via kopparledning är. Faran ligger i potentialskillnaden som blir mellan telenätet och det elektriska nätet. Vid åska så går urladdningen oftast via teleledningen och in i det elektriska nätet genom apparaten och då slås den sönder. Det är mer sällan att urladdningen kommer via elnätet och in i apparaten. Eftersom fibern inte leder el så har man eliminerat en av riskfaktorerna så man kan därför säga att riskerna blir betydligt färre.
Kan alla hus i Grästorp få fiber?	Teoretiskt sett så är svaret "ja" på den frågan. Problemet uppstår i de fall där ett område har låg intressegrad. Då blir kostnaden för kringliggande infrastruktur så hög att dessa områden kommer att få vänta tills det blir ett högre intresse eller också så måste vi forcera anslutningen och då blir kostnaden högre. Vårt pris bygger på hög anslutningsgrad och självkostnadspris.
Ingen av mina närmaste grannar är intresserade men ni är några tomter ifrån. Kan jag få fiber ändå?	Åter igen är det teoretiska svaret "ja" på den frågan. Om dina grannar tillåter att vi gräver förbi i deras tomtgräns så är det klart enklare. Problemet uppstår om två tomter som ligger mitt emot varandra vägrar att släppa fram oss. Då blir det självklart stopp och vi får avvakta för att se om vi kan komma till din tomt från ett annat håll.
Hur djupt ligger slangen under marken?	Slangen, som innehåller fiberkabeln samt en söktråd, ligger 20-40 cm. under marknivå i trädgårdar. Övriga stammar i grönområden förlägger vi på cirka 60 cm. djup.
Jag har vatten-/elledningar till ett uthus/fontän. Letar ni på dem så att de inte körs av?	Nej, du ansvarar själv för att sätta/märka ut dessa så att vi inte kör av dem. Vi tar ansvar för teleledningar som är från Telia samt våra egna servisledningar från Grästorp Energi.
Jag har platsättningar runt huset. Det är inte det lättaste att få det snyggt igen.	I det fall där det är problem att ta sig fram p.g.a. hinder så diskuterar vi en lösning med dig så att vi är överens om hur vi enklast ska lösa anslutningen. Det kan innebära att du själv kan få ombesörja nedläggning av slangen under hindret. Detta är en sak som vi får lösa från fall till fall och med varje husägare eftersom alla tomter ser olika ut. Huvudspåret är att husägaren själv ombesörjer tillbakaläggning av platsättning.
Det blir svårt att komma fram till huset för min veranda och platsättning upptar hela ytan.	Det går att lösa. Slangen som fiberkabeln ligger i går att fästa upp i exempelvis verandastommen och på så sätt kan man nå huskroppen. Om man vill så kan man sedan "gömma" den under ett kabelskydd eller under panel. Var bara noga med att markera slangen så att spikar och annat inte hamnar i den i framtiden.

Jag vill inte ha fiber nu utan väntar till senare för då blir det nog billigare.	Det kommer inte att bli billigare i framtiden. Alla kommer att få betala grundanslutningsavgiften som i dagsläget är 16 000:- inkl. moms (Se fråga "Vad kostar det?"). Den grundkostnaden innehåller kostnaden för infrastrukturen som måste byggas samt för det enskilda materialet som åtgår för varje separat anslutningspunkt. Om vi ska ansluta ett enskilt hus i efterhand så tillkommer andra kostnader för bl. a. inställelseavgifter för den som ska blåsa in fiber till ditt hus, inställelseavgift för den som kommer för att svetsa ihop den enskilda fibern till ditt hus samt kostnader för tekniker som ska provmäta och koppla in fibern, etc.
Vem levererar tjänster?	Telia har en tjänsteportal där i dagsläget ca. 10 olika leverantörer erbjuder vanlig telefoni, TV samt internet. Vilka de är och vad det kostar hittar du på www.bredbandswebben.se
Telia levererar tjänster och så är det andra leverantörer också. Var kommer Grästorp Energi in i bilden. Förstår inte riktigt.	Förstår fullt och fast att detta är rörigt men så här är det: • Grästorp Energi bygger och äger nätet samt ansluter kunder i nätet. Nätet är egentligen helt dött och det finns ingen kommunikation alls i det. Grästorp Energi underhåller och reparerar sedan nätet om det blir fel på det. Detta sker endast på arbetsorder från Telia eller om någon faktiskt gör åverkan på nätet. • Telia är den som skapar kommunikation i nätet med sin utrustning. I denna utrustning förmedlar det bredbandswebben som är en tjänsteplattform där andra tjänsteoperatörer agerar direkt mot kund. • Tjänsteleverantörerna i bredbandswebben är kundgränssnittet. För närvarande finns det cirka 10 olika leverantörer där, varav Telia är en. Det är till sin tjänsteleverantör man vänder sig om man får fel på tjänsterna eller om det blir fel på nätet. Felsökningen måste nämligen gå i den ordningen.
Vad kostar de olika tjänsterna hos de olika leverantörerna?	Denna fråga har ett lika svårt svar som svaret på frågan: Hur långt är ett snöre? En liten fingervisning kan vara att ju fler tjänster som man packar ihop från en och samma leverantör ju billigare blir det. Leverantörerna gillar nämligen att sälja paketlösningar. En annan sak som man ska vara observant på är de olika leverantörernas service- och tjänsteutbud. Vill du kunna nå en användarsupport dygnet runt så är en sådan leverantör dyrare än den leverantör som tar betalt för varje mail eller telefonsamtal som du ringer dem för att få support. I det fallet är alltid felanmälan gratis från alla leverantörer men supporttiden kan variera. För att skapa en bild av kostnadsstrukturen kan det vara klokt att sondera lite på www.bredbandswebben.se redan innan din fastighet blir ansluten.

	Jämförelse; Med fiberanslutning får du 30 Mbit bredband, IP-telefoni samt TV för samma månadsavgift som du idag kan få ADSL 10 Mbit, fast telefoni samt ett mellanpaket hos Boxer. Och då har vi för fiberanslutning ändå räknat in Åse Viste Sparbanks erbjudande om ett lån för anslutningsavgiften (5 års amorteringstid) utan att månadsavgiften stiger.
Jag har redan avtal på en data/TV tjänst i ett antal månader till. Då är det ju dumt att ansluta mig till fiber?	Utgångsläget på den frågan är; "Nej, det är inte dumt". När du anslutit dig så är det inga fasta kostnader och du väljer själv när du vill börja avropa tjänster. Det är först då som det kostar per månad. Om ditt bundna avtal är med en leverantör som finns i tjänsteportalen så ska du kontakta denna då det oftast är billigare att ha samma tjänst via fiber och i allmänhet så kan du lösa ditt bundna avtal med ett nytt bundet avtal.
Har hört att när det blir strömavbrott så fungerar inte telefonerna?	Det är sant. När det blir strömavbrott så att styrutrustningen inte får spänning då slutar det lysa i fibernätet och kommunikationen dör. Detsamma gäller faktiskt för vanliga telefonnätet och mobilnätet också. När strömmen i telestationernas och mobilmasternas batteribackuper tar slut så dör även dessa nät. Det brukar ta cirka 1 timma.
Man säger att IP-telefonin är svajig och att orden klipper när man pratar i det?	Det är inte riktigt sant. Om IP-telefonin sker via internet så kan dessa symptom uppkomma. Beställer man en riktig IP telefonitjänst via Öppen Fiber ansluts telefonerna på en egen port i mediaboxen och går inte via publika internet och blir således inte påverkat av internettrafiken och den övriga trafiken.
Varför ska ni gräva ned kabel när jag kan få internet via luften.	Det är i sak sant men det råder en stor och odiskutabel skillnad i sändningskapaciteten mellan fiber och den mobila kommunikationen. Här styr fysiska lagar såsom kapacitet, avstånd och hinder samt kapacitet till den sändande masten och i sin tur delning av denna kapacitet till kunderna. Den luftburna kapaciteten kommer aldrig att komma upp till den kapacitet som finns i en direktansluten fiber. Med fiber så har varje kund sin egna unika anslutning in till sitt hus. Dagens fibernät är förberett för hastigheter upp till 1 Gb/s men själva fiberkabeln klarar mycket högre hastigheter än så. Man kan också förstå fiberns kapacitet då mobila telemaster fiberanslutes idag för att man ska kunna öka mastens kapacitet. Detta skulle man nog inte göra om det gick att öka kapaciteten genom att sända i luften. Så här skriver tex.Telenor på sin hemsida: <i>Mobilnätet är en delad resurs, vilket innebär att en enskild användare med extremt stor dataförbrukning kan påverka användarupplevelsen negativt för övriga användare i samma område. För att säkerställa en hög och jämn användarupplevelse för alla kunder förbehåller sig Telenor rätten att, i de fall där en användares förbrukning är extrem, tillfälligt</i>

	<i>under tider med hög belastning i nätet ge denne en lägre hastighet, upp till 0,5 Mbit/s. Med extrem användning avses dataförbrukning som överstiger 100 GB under de senaste 30 dagarna.</i>
Det är fiber fram till huset och mediaboxen, sedan är det kopparkabel inne i huset. Blir inte nätet väldigt långsamt då?	Helt rätt att det är fiber fram till mediaboxen vilket innebär att det egentligen är näst intill obegränsad kapacitet. Kopparkabeln är en nätverkssladd som har kapacitet att överföra 10 GB/sekund om sladden understiger 55 m. Det finns också begränsningar i luftburna routrar. En router som kostar mellan 300-500:- har en begränsning idag på cirka 300 Mbit/sekund. Kapacitetsmässigt så är det alltså inga problem och även den teknik som idag är hämmande blir bättre för varje gång en ny utgåva släpps.
Jag bor utanför samhället. Kan jag också få fiber?	I dagsläget så koncentrerar vi oss på tätorten Grästorp. Det är mycket svårare och framförallt dyrare att ansluta landsbygd än tätort. I tätorten har vi kort väg mellan husen, ofta 40-50 m medan det är 300-500 m och ofta längre mellan husen på landsbygden. Nästa bekymmer är att de är långt att ta sig till en matande station. Detta gör att varje landsbygdsprojekt blir ett eget projekt där alla som ansluter sig får dela på sina kostnader. För att hålla ned dessa så bör man bygga landsbygdsnätet från matande stationer och utåt så att man inte börjar längst ut först.
Vi är några fastigheter som ligger utanför tätorten som tänkte göra en fiberförening. Kan vi ansluta oss till ert nät?	Först och främst så ska du läsa svaret på frågan " Jag bor utanför samhället. Kan jag också få fiber?". Självklart så kan vi ansluta er fiberförening till vårt nät. Men här kan det bli olika alternativ som råder. • Fiberföreningen äger nätet och tar driftansvaret för detta. Varje fastighet får välja utbud från Bredbandswebben. • Fiberföreningen äger nätet och tar driftansvaret för detta. Föreningen skriver ett leveransavtal med en operatör för samtliga brukare i föreningen som alltså får samma utbud. • Fiberföreningen bygger nätet och ger sedan bort nätet till Grästorp Energi som drifter nätet som sitt eget men då kommer varje slutkund på nätet att vara en separat kund som väljer utbud från Bredbandswebben och fiberföreningen kan då inte göra ett kollektivavtal på utbudet. Det man ska tänka på är en rad saker som kommer att hända i framtiden. Det blir skador på nätet i form av avgrävningar och annan åverkan, fibernätet ska "sättas ut" vid markarbeten, man ska hålla dokumentation på nätet, etc. Det är saker som man måste underhålla och en fiberförening kommer på sikt att utarmas på de ideella krafterna som gör detta arbete. När ni diskuterat fram en lösning hur ni vill ha det så ska ni ta en diskussion med Grästorp Energi över hur man enklast och billigast löser ert behov.

Hur vet jag när det är igång i mitt bostadsområde med fiberanslutning?	Du kommer få erbjudande/information om möjlighet att ansluta dig till fibernätet från Öppen Fiber så snart allt är klart.
Hur är turordningen i Grästorp för anslutning. Jag menar när kommer ni till mitt område där jag bor?	Eftersom vi hela tiden måste ha med oss stamledningar så måste vi planera de områden där dessa redan finns. En annan hänsyn som vi tar är områden med "enkla" tomter där vi bedömer att det är enkelt att ta sig fram mellan husen. Man kan kort och gott säga att vi kommer att "plocka de lägst hängande frukterna först" och därefter sprida oss ut i tätorten. Om det är ett område där det är stort intresse, vilket också gör att det blir enklare att ta sig fram, så prioriterar vi ett sådant område eftersom det inte kräver så mycket projekterings och genomförandetid. För att kunna genomföra ett projekt i ett bostadsområde kräver det en anslutningsgrad på minst 75% av fastigheterna som det verkar i dagsläget. I annat fall blir kostnadsbortfallet så stort att Grästorp Energi inte kan bära det underskott som det medför. Vi som mål att hela Grästorps tätort ska vara anslutet inom en 3-års period.